

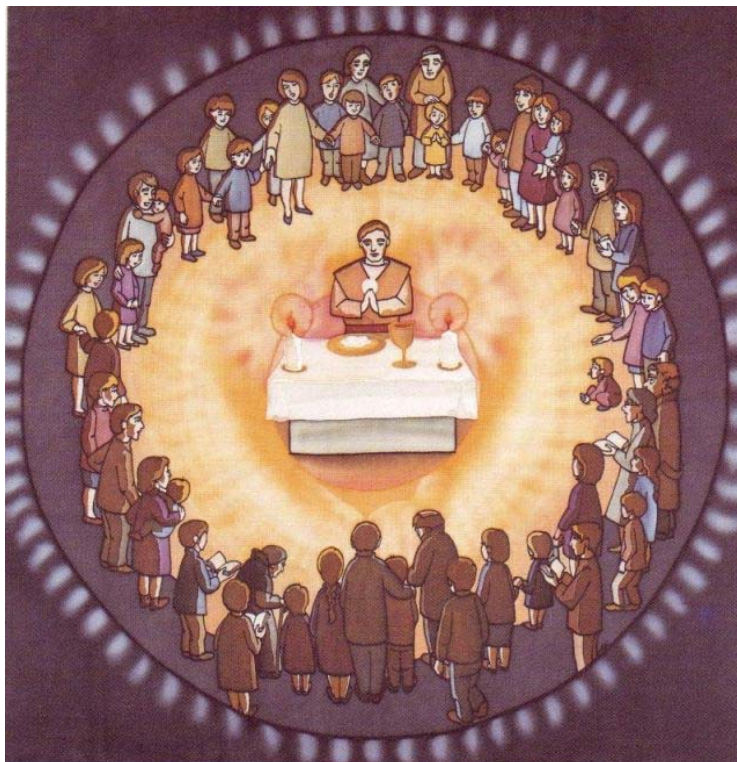
KATECHETICKÉ OZVENY

Informátor a metodický pomocník pre katechétov Spišskej diecézy

Šk. r. 2007/2008

č. 1

Ostaňte vo mne a ja vo vás.
Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba,
ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne.
Ja som vinič, vy ste ratolesti.

Monika Molnar: Jednoduché prosby a spevy, RPP 1/1996, Verlag

Kto ostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia;
lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť...
Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás,
proste, o čo chcete, a splní sa vám to.
Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske!
Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja
zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske.

(podľa Jn 15,1n)

OBSAH

Ja som vinič, vy ste ratolesti	1
Úvodník	2
Info	4
Odborný poradca – Stratégie tvorivého vyučovania	7
Ako aktivizovať – Ja som vinič, vy ste ratolesti	8
Katechetické námety – Spoločné modlitby veriacich	11
Katechetické námety – Spoločenstvo v slávení aj v živote.....	12
Ponúkame	14

ÚVODNÍK

Prinášame Vám znenie homílie o. biskupa Františka, ktorú predniesol vo sv. omši Veni Sancte 1. septembra 2007.

Milí bratia v kňazskej a diakonskej službe, milí bratia a sestry, katechéti, katechétky!

Prvý september sa viaže na začiatok školského roka. Keďže je dnes sobota, vyučovať sa začne až od pondelka. Som rád, že práve v tento deň sa môžeme stretnúť, ja ako otec diecézy, pán riaditeľ Diecézneho katechetického úradu, ale aj vy navzájom, všetci katechéti, katechétky našej diecézy.

Tento deň začíname sv. omšou, pretože je obetou všetkých milostí, darov a síl, ktoré potrebujeme do svojho osobného, rodinného aj profesionálneho života. Plnosť darov dáva Duch Svätý. Ako sme počuli, on každému dáva podľa jeho potrieb a podľa jeho schopností a katechéta potrebuje veľa sily a veľa darov. Sedem darov Ducha Svätého to nie je kategorické vymenovanie, že by ich bolo toľko a len toľko. Ako viete, je to citácia proroka Izaiáša, ktoré spomenul i Pán Ježiš na začiatku svojho účinkovania. Treba povedať, že darov Ducha Svätého je toľko, koľko je potrieb človeka, aby mohol viesť svoj dobrý duchovný život, aby mohol dosiahnuť spásu. Preto sme počuli, že Duch každému dáva podľa jeho schopností, podľa jeho potrieb. Zišli sme sa, aby sme aj pre seba vyprosili dar Ducha Svätého, dar sily, dar múdrosti, aby sme vedeli správne podávať evanjelium, pretože katechéza to je evanjelizácia. Katechéza je obsiahnutá aj v slovách Pána Ježiša, na konci Matúšovho evanjelia, ktoré sme počuli: „Id-

te do celého sveta a učte všetky národy...“

Takže, milí katechéti, katechétky, toto si treba živo uvedomiť. Aj my sme tí a tie, ktorých posielal Pán Ježiš: „Idte a učte všetky národy.“ Nie každý z nás môže učiť všetky národy, ale treba učiť tie „národy“, „maličké národy“, ktoré sú nám zverené v škole alebo aj v mimoškolskej katechéze.

Za čias Pána Ježiša ľudia neboli takí rôznorodí, ako dnes. Boli takí jednoduchší, žili rovnaký život. Poľnohospodári a pastieri žili zväčša ešte spôsobom rodovým. Nebolo toľko diferenciácií medzi ľuďmi ako dnes. Dnes už maličké dieťa je vystavené rôznym vplyvom. Rodiny sú rozrôznené. Každá rodina je iná. Je tu vplyv médií, vonkajšieho sveta. Čo všetko ovplyvňuje naše deti a našu mládež. Učitelia sú rôzni a katechéta musí s tým počítať. Preto je dnes tak potrebná antropológia a psychológia, aby sme vedeli, koho oslovujeme. A len potom ho môžeme správne osloviť a takmer každého osloviť rôznym spôsobom, tým spôsobom, ktorý je pre neho najlepší. Iste, je aj spoločné vyučovanie. Čo sa však týka výchovy, tam máme mať individuálny prístup ku každému žiakovi, ku každej žiačke.

Tu potrebujeme rôzne dary Ducha Svätého. Ale uvedomme si, že naozaj Duch Svätý nám dáva tú milosť a silu, aby sme vedeli správne osloviť. V deň Turíc v Jeruzaleme Duch Svätý zostúpil na apoštolov. Apoštoli potom

vystúpili verejne, kde bolo množstvo ľuďu a vtedy sa dalo pokrstiť až 3 000 ľudí. Vieme, že ich mohlo byť oveľa viac, ale čo je zaujímavé, že sv. Peter nebol človek – rečník, ale tak dokázal rozohniť ľudí, že sa ho potom pýtali: „Mužovia, bratia, čo máme robiť?“ Aj Peter bol naplnený Duchom Svätým, aj tí poslucháči. Nikto iný toto nemohol spôsobiť, že Petrova reč pre obyčajného človeka tak zapôsobí, že otvorí srdcia a stane sa zaujímavou.

„Čo máme robiť?“, tu chcem povedať, milí bratia a sestry, katechéti, katechétky, aby sme verili, že Duch Svätý je v nás a pôsobí v nás, keď učíme. To, že možno nevyvolá vo všetkých túto otázku, nás nemôže odradiť. Semienko, ktoré zasievame, tam ostáva. My to musíme veriť. Len tak môžeme presvedčivo hovoriť. Nemusíme vymýšľať. Naše slová budú posilnené omilostené Duchom Svätým.

A účinkuje aj v tých žiakoch a žiačkach, ktorých oslovujeme. A aj tam on zapôsobí – aj keď sklamú – nepríjmu tieto dary. Ale verme, že zasievame do zeme, ktorú zúrodňuje Duch Svätý. Vzrast dáva Boh. Tak, ako hovorí sv. Pavol: „My musíme len siať a polievať“, ako doslovne hovorí sv. Pavol: „Ja som sial, Apolo polieval, a vzrast dáva Boh.“ Toto je naša hlavná sila a účinnosť nášho pôsobenia, nášho vyučovania - Duch Svätý, ktorému musíme veriť. Samozrejme, že musíme byť otvorení a vnímaví pôsobeniu Ducha Svätého, to znamená musíme žiť duchovným životom.

Duch Svätý vtedy zostúpil vo viditeľných podobách. Nad Pánom Ježišom sa zjavila holubica, keď ho sv. Ján pokrstil, tu zasa na Turíce ohnivé plamene. Bol to dôkaz, aby sme aj my uverili, ako mnohí ľudia vtedy. Ale my už dnes nemusíme robiť také viditeľné praktiká, aby sme dostali Ducha Svätého, pretože

Duch Svätý zostupuje na nás skrze našu otvorenosť a cez našu vnútornú vieru. Vtedy dostávame Ducha Svätého, keď sa mu otvoríme. On je stále v Cirkvi v neustálej prítomnosti.

V katechéze sú potrebné aj znaky. Mnohé veci kreslíte, symbolizujete. Sú to tie veci, ktoré sa nedajú vnímať zmyslami. Je to dobré a didaktické. Aj Pán Ježiš používal v podobenstvách veľa znakov. To boli tiež symboly – znaky, keď hovoril, že kráľovstvo nebeské sa podobá tomu a tomu.

My do kontaktu s Bohom tu na zemi sa nemôžeme dostať bezprostredne, tak ako to je v nebi. My sa musíme k nemu dostať cez symboly: modlitbu, slová, ba aj naše myšlienky – v tomto duchu sú symboly nášho vzťahu k Bohu. Ináč sa to objaviť nedá. Bezprostredná kontemplácia, to je len pre omilostené duše a pre tých, čo sú v nebi. Ale nám túto bezprostrednosť sprostredkujú naše myšlienky, slová, modlitby a rôzne symboly, ktoré užívame. Je to potrebné.

Musíme však vedieť, že aj bez týchto symbolov Duch Svätý vstupuje do nás, účinkuje v nás, dáva múdrosť, čo kedy a ako máme povedať, činiť, aby sme mali aj vytrvalosť aj odvalu a aby sme verili tomu, čo robíme.

Milí bratia a sestry, v tomto sa na stretnutí povzbudíme.

Slávime 10. výročie nášho Diecézneho katechetického úradu, z ktorého dostávate didaktické, metodické i praktické pokyny.

Odnesme si hlavne to, že natoľko bude cezo mňa Duch Svätý účinkovať, natoľko ja budem žiť v spoločenstve s Duchom Svätým, natoľko ja budem chrámom Ducha Svätého, z ktorého môže Duch Svätý potom vychádzať aj na iných.

Táto sv. omša je obetovaná za vás, za vašu činnosť, aby vám katechéza prinášala čo najviac ovocia. Amen.

▣ Model katechetickej formácie pre učiteľov náboženstva v Spišskej diecéze

Už v Katechetických ozvenách č. 4 v školskom roku 2006/07 sme uviedli model novej katechetickej formácie učiteľov náboženstva. Nakoľko došlo k malým úpravám, v tomto čísle uvádzame upravený model, ktorý bude k dispozícii i na www.dkuspis.sk.

V každom školskom roku je povinnosťou učiteľa náboženstva zúčastniť sa podujatí, ktoré sa organizujú počas vyučovacieho procesu, mimo vyučovacieho procesu v popoludňajších hodinách alebo v čase prázdnin.

Na udržanie kánonickej misie je nutné získať **minimálne 3 body v každom školskom roku** absolvovaním podujatí uvedených v riadkoch 1 – 6, prípadne 2 body absolvovaním podujatí uvedených v riadkoch 1 – 6 a jedného bodu absolvovaním podujatia uvedeného v riadku 7.

Metodický deň pre začínajúcich učiteľov spojený so vstupnou konzultáciou u riaditeľa Diecézneho katechetického úradu Spišskej diecézy (DKÚ) je povinný pre všetkých učiteľov náboženstva, ktorí v danom školskom roku začínajú v Spišskej diecéze vyučovať a bola im prvýkrát udelená kánonická misia.

Viacdňové semináre a priebežné vzdelávanie je možné absolvovať iba ako celok.

Duchovné cvičenia nie je možné nahradiť inými z uvedených typov podujatí a sledujú sa samostatne v 3-ročnom cykle. Možno sa ich zúčastňovať v exercičných domoch podľa vlastného výberu a na DKÚ je potrebné zaslať potvrdenie o účasti.

V prípade nesplnenia vyššie uvedených podmienok na udržanie kánonickej misie DKÚ upovedomí rímskokatolícky farský úrad (RKFÚ) a učiteľa náboženstva a stanoví dodatočné podmienky na splnenie modelu katechetickej formácie pre učiteľov náboženstva v Spišskej diecéze. V prípade nesplnenia dodatočných podmienok DKÚ zašle učiteľovi náboženstva, RKFÚ a príslušnej škole oznámenie o zániku kánonickej misie ku dňu nasledujúcemu po stanovenom termíne.

	NÁZOV PODUJATIA		POČET BODOV
1	Celodiecézny katechetický deň v Spišskej diecéze		PH* / 3**
2	Metodický deň (priebežný, pre začínajúcich učiteľov)		
3	Seminár jednodňový		
4	Seminár viacdňový		
5	Priebežné vzdelávanie (rozširujúce, špecializačné, ...)		
6	Tvorivé dielne		
7	Duchovná obnova		1
8	Duchovné cvičenia	3-dňové	1-krát za 3 roky sledované samostatne v 3-ročnom cykle

* PH – celkový počet hodín podujatia

** 3 hod. = 1 bod

Ponuka podujatí organizovaných DKÚ je uverejnená na webovej stránke www.dkuspis.sk.

V prípade účasti na podujatiach organizovaných Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom v Spišskej Novej Vsi alebo inými diecéznymi katechetickými úradmi je potrebné zaslať na DKÚ Spišskej diecézy potvrdenie o absolvovaní podujatia s uvedeným počtom hodín.

□ **Prehľad vzdelávacích podujatí pre predmet NV/N v školskom roku 2007/2008**

Na našej webovej stránke www.dkuspis.sk nájdete prehľad podujatí a záväznú prihlášku na podujatia, ktoré organizujeme v školskom roku 2007/08. Žiadame Vás, aby ste v prípade záujmu zaslali záväznú prihlášku na naše DKÚ alebo na MPC Prešov. Pre prihlásených záujemcov budeme zasielať pozvánky elektronickou poštou. Odporúčame Vám, aby ste sledovali aktuálne informácie na našej webovej stránke. Ak máte záujem o priebežné vzdelávanie, ŠIS, 1. a 2. kvalifikačnú skúšku, prihláste sa na MPC Prešov formou tlačiva, ktoré nájdete na www.mcpo.sk.

□ **Rozvrh hodín**

Prosíme učiteľov náboženstva, ktorí nám ešte nezaslali aktuálny rozvrh hodín, aby tak urobili. Platné tlačivo rozvrhu je na www.dkuspis.sk, kde si ho môžete stiahnuť a po vyplnení nám ho zašlite elektronickou poštou.

□ **Katechetické dielne a duchovné obnovy**

Oznamy o podujatiach v regiónoch alebo dekanátoch našej diecézy, ktoré organizujú metodici v dekanátoch v spolupráci s katechetickými inšpektormi, Vám budeme zasielať na kontaktné e-mailové adresy a nájdete ich i na našej webovej stránke.

□ **Podmienky pre udeľovanie kánonických misií na školské vyučovanie rímskokatolíckeho náboženstva v Spišskej diecéze**

Kánonické misie udelené do 31.10.2007 budú k **31.01.2008 zrušené všeobecným dekrétom** vydaným spišským ordinárom.

Od 01.11.2007 je platný nový formulár žiadosti o udelenie kánonickej misie a formulár hlásenia o personálnych zmenách, ktoré sú k dispozícii na webovej stránke Diecézneho katechetického úradu Spišskej diecézy www.dkuspis.sk.

Od 01.11.2007 sa kánonické misie udeľujú len do farnosti, na území ktorej sa konkrétna škola učiteľa náboženstva nachádza.

1. Kánonická misia je nevyhnutná na vyučovanie predmetu náboženstvo/náboženská výchova (N/NV) v zmysle kánonu 805 Kódexu kánonického práva (KKP) a Vyhlášky MŠ SR č. 41/1996 Z. z. v znení všetkých jej novelizácií, ktorá hovorí, že predmet náboženstvo/náboženská výchova môžu vyučovať len kvalifikovaní učitelia s platnou kánonickou misiou vydanou príslušným diecéznym ordinárom.
2. Udelenie kánonickej misie žiada farár/administrátor farnosti v sídle školy. Žiadosť posieľa na Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy (DKÚ), Levočská 10, 052 01 Spišská Nová Ves, ktorý preskúma podmienky pre udelenie kánonickej misie.
3. Kánonickú misiu udeľuje spišský ordinár v súlade s kánonom 805 KKP dotknutej osobe a platí len pre školy na území farnosti. Ak učiteľ vyučuje náboženstvo aj v inej farnosti, musí mať ďalšiu kánonickú misiu pre územie druhej farnosti.
4. Okrem pedagogickej a katechetickej spôsobilosti učiteľa náboženstva je potrebný aj súhlas dotknutej osoby na spracovanie osobných údajov.
5. Kánonická misia udelená na dobu určitú zaniká automaticky uplynutím uvedeného obdobia.

6. Kánonická misia udelená na dobu určitú (pred uplynutím uvedeného obdobia) a kánonická misia udelená na dobu neurčitú (do odvolania) zaniká:
 - a) odvolaním spišským ordinárom v zmysle kánonu 805 KKP, ak sa po preskúmaní zistí, že učiteľ náboženstva nespĺňa niektorú z kompetencií, ktoré sa vyžadujú v zmysle kánonu 804 § 2 KKP. Skúmanie uskutočňuje rímskokatolícky farský úrad (RKFÚ) a DKÚ, ktoré podajú spišskému ordinárovi svoje stanovisko;
 - b) nesplnením podmienok uvedených v platnom modeli katechetickej formácie (MKF) pre učiteľov náboženstva v Spišskej diecéze. Ak uvedenú skutočnosť DKÚ zistí, upovedomí RKFÚ a učiteľa náboženstva a stanoví dodatočné podmienky na splnenie MKF. V prípade nesplnenia dodatočných podmienok DKÚ zašle učiteľovi náboženstva, RKFÚ a príslušnej škole oznámenie o zániku kánonickej misie ku dňu nasledujúcemu po stanovenom termíne;
 - c) zrušením úväzku v predmete N/NV vo všetkých školách farnosti, do ktorej bola udelená.
7. Platnosť kánonickej misie nezaniká počas:
 - a) materskej dovolenky alebo poberania rodičovského príspevku,
 - b) dlhodobej práceneschopnosti.
8. Ak kánonická misia učiteľovi náboženstva z niektorého z vyššie uvedených dôvodov zanikla a on začal znovu vo farnosti vyučovať, je potrebné požiadať o jej znovuuudelenie.
9. Povinnosťou farára/administrátora farnosti v sídle školy je nahlásiť na DKÚ najneskôr do 5 dní akékoľvek personálne zmeny učiteľov náboženstva.

Platný model katechetickej formácie pre učiteľov náboženstva v Spišskej diecéze je schválený spišským ordinárom a uverejnený na webovej stránke DKÚ www.dkuspis.sk.

Týmto sa všetky doteraz uvedené podmienky o udeľovaní, udržaní a strate kánonických misií v ACES rušia v plnom rozsahu.

□ Zmeny osobných údajov učiteľov náboženstva

V zmysle zákona o ochrane osobných údajov č. 428/2002 Z. z. v znení všetkých jeho novelizácií a súvisiacich zákonov a z dôvodu zmeny kánonických misií je dôležité, aby ste nám zaslali potrebné údaje a súhlas dotknutej osoby, o ktoré sme Vás žiadali a zaslali sme Vám k tomu potrebné inštrukcie. V prípade, že od Vás neobdržíme potrebné údaje, nemôžete mať udelenú novú kánonickú misiu a teraz platná kánonická misia stratí platnosť všeobecným dekrétom diecézneho ordinára.

□ Biblická olympiáda a výtvarná súťaž

Informácie o Biblickej olympiáde, komentáre a iné vhodné materiály sú na našej webovej stránke. Propozície k výtvarnej súťaži sú tiež na webovej stránke.

Stratégie tvorivého vyučovania

Po 2. vatikánskom koncile začína vanúť nový Duch, ktorý spôsobil, že okrem reforiem v liturgickej oblasti nastal posun i v katechetickej oblasti. Spoločným menovateľom pre oblasť farskej i školskej katechézy bola a je TVORIVOSŤ. Každý dobre pripravený metodický postup predpokladá tvorivosť zo strany učiteľa a tvorivosť zo strany žiakov. Tvorivé prístupy zahŕňajú možnosti práce s textom, so symbolmi, výtvarné techniky i rôzne pohybové spracovanie.

Niektoré tvorivé prístupy si vyžadujú individuálnu prácu, iné prístupy naopak – skupinovú prácu. Sú však tvorivé prístupy, ktoré sú indiferentné a dovoľujú individuálnu i skupinovú prácu.

Tvorivý prístup by sa mal pridržať systému vytvoreného odborníkmi – stratégiám tvorivosti:

1. Učte pomocou paradoxov
2. Učte pomocou sledovania atribútov a vlastností predmetov, javov a vecí
3. Učte pomocou analógií
4. Učte žiakov vidieť a chápať rozdiely, protiklady
5. Kladte provokatívne otázky
6. Používajte príklady na zmenu, dynamiku
7. Používajte príklady a úlohy na zvyky, obyčaje, rigiditu (strnulosť myslenia)
8. Umožnite žiakom hľadanie, organizujte skúmanie, bádanie, objavovanie
9. Učte žiakov výskumne pracovať
10. Budujte toleranciu k viacznačnosti, viacmyselnosti, viacvýznamovosti
11. Umožnite intuitívne vyjadrovanie
12. Učte žiakov nie prispôbovať sa, ale rozvíjať
13. Vedte žiakov k tomu, aby študovali životopisy a prácu tvorivých ľudí
14. Žiadajte od žiakov, aby hodnotili situácie
15. Rozvíjajte tvorivé čítanie
16. Cvičte tvorivé počúvanie
17. Cvičte tvorivé písanie
18. Rozvíjajte tvorivé videnie žiakov

Pri vyučovaní náboženstva kladieme dôraz na jednoduchú tvorivosť. Ide v nej o rozvoj základných tvorivých schopností žiaka prostredníctvom jednoduchých úloh na tvorivosť (napr. doplniť obrázok, dokončiť príbeh, tvoriť symboly pre známe pojmy, spoločne riešiť hypotetickú situáciu, lúštiť a tvoriť

V praktickom živote sú tvorivosť a logické myslenie prostriedkami, ktoré vedú k spracovaniu a využívaniu vecných znalostí. Tvorivosť je zároveň **proces** aj **produkt**. Ak žiak myslí tvorivo, ide o proces, ktorý sa iste nejakým spôsobom prejaví.

Vo vyučovaní náboženstva je dôležité zamerať sa viac na proces, ktorý prebieha vo vnútri žiaka, ako na výsledky, ktorými sa tento proces prejaví navonok.

Tvorivosť sa môže prejsť v každej činnosti, je možné ju rozvíjať a nemôžeme zabúdať na to, že každý človek môže byť tvorivý.

hádanky, vytvárať synonymá v širšom zmysle, vytvoriť koláž, vyjadriť príbeh, pojem alebo vec pomocou pantomímy a pod.).

Učiteľ má byť schopný sám pripraviť tvorivé úlohy a vytvoriť tvorivú učebnú atmosféru (napr. prekvapiť, vyvolať pochybnosti, byť otvorený,

zaujať, oceňovať tvorivé myslenie, podporiť samostatnosť žiakov, vytvárať kognitívnu neistotu – problém, dramatizovať, odovzdávať zodpovednosť žiakom, viesť k spolupráci a pod.).

Podľa výskumov tvorivé úlohy zatiaľ tvoria asi 3% zo všetkých školských úloh. Príčinou nízkeho percenta využívania tvorivých úloh sú stereotypy vo vyučovaní a skutočnosť, že tvorivé

úlohy sa ťažšie tvoria aj hodnotia. Druhou príčinou môže byť bariéra tvorivosti učiteľa, ktorý zúžene vníma veci a javy, je unavený, rezignuje, vyučuje stereotypne, má pasívny prístup k práci, vyhýba sa tvorivým konfliktom, má vytvorené nevhodné podmienky pre prácu.

(Spracovala: Klára Solánová)

AKO AKTIVIZOVAŤ

Ja som vinič, vy ste ratolesti

Pomôcky: lano o dĺžke cca 5 m, pre každého menší látkový alebo papierový kruh vo farbe hrozna (modrý, fialový, zelený, žltý), drobný dekoračný materiál, svieca, zápalky, strapec hrozna

1. Stretávame sa

- Posadíme sa do kruhu tak, aby na seba všetci dosiahli zo svojho miesta. Vezmeme do ruky lano a privítame sa.

Stretli sme sa a teraz budeme opäť chvíľu spolu.

- Postavíme sa, položíme lano na zem a vytvarujeme z neho kruh. Môžeme ho upravovať tak dlho, dokiaľ nebudú všetci spokojní.

Sedíme v kruhu a uprostred leží lano v tvare kruhu.

- Zatvoriť oči – otvoriť vo chvíli keď budú vnímať dotyk. Potom nech pošlú podobný dotyk po kruhu ďalej a zostanú sedieť. Tak sa pomaly spájame do kruhu. Je to chvíľa očakávania a dôvery. Narastá súdržnosť, jednota – a to sú vlastnosti, ktoré budeme pozorovať ešte ďalej.

Držíme sa jeden druhého a podarilo sa nám to dokonca niekoľkými rôznymi spôsobmi. Pred chvíľou sme jeden po druhom prišli, sadli si na stoličky a pozdravili sa. Potom sme vytvorili obraz, ktorý postupne rástol a teraz drží pohromade. Ukážeme si niečo, čo tiež postupne rástlo a teraz to drží pohromade.

2. Hrozno rastie a drží pohromade

- Do stredu položíme strapec hrozna - vysloviť, čo ich napadne, keď vidia strapec hrozna (farbu, počet bobúľ, chuť, váha)
- Držíme za stonku - podávame po kruhu – vnímame - aký je ťažký a žasneme, koľko je na ňom bobúľ - JEDNOTA.
- Podávame druhýkrát po kruhu - zatvoriť oči a nastaviť ruky – vnímame veľký, chladný, naplnia naše ruky – PLNOSTĚ.

Rešpektujeme jeho hodnotu a obdivujeme ho v celej jeho kráse. Nejde o to, aby sa deti vrhli na hrozno ako na tovar. Deti sa učia vnímať hrozno ako znamenie a k tomu je potrebné prejsť dlhú a pomalú cestu nielen vedomostí, ale aj pozorovania, žasnutia, vnímania a obdivovania. V týchto dvoch spôsoboch podávania hrozna vyniknú jeho „danosti“, a tak sa hrozno má šancu stať sa pre deti znamením, a nie iba tovarom určeným na potrebu.

Čo by nám hrozno asi rozprávalo, keby vedelo hovoriť? Napr. vyrástol som vo vinici, dozrieval som na slnečnom svahu, mám veľa bobúľ, sú sladké, staral sa o mňa vinohradník, bude zo mňa dobré víno. Je dôležité držať spolu. Čo sa čoho drží? Ratolešť – kmeň – korene. Vinič skúsime spoločne znázorniť.

3. Držíme pohromade a patríme k sebe ako bobule v strapci hrozna

- Ako držíme spolu a patríme k sebe – môžeme i znázorniť – kruh a dekoračný materiál.
- Každý si zloží na svojom kruhu obraz strapca hrozna – v závere spojiť obrazy so susedmi a so stredom.

4. Ja som vinič a vy ste ratolesti

- Zapálime sviecu a podávame.

Pozrieme sa na obraz uprostred. Má v ňom svoje miesto Martin, Peter, Janka...

Je to vonkajší obraz toho, čo sa učíme prežívať: hľadáme a nachádzame svoj priestor, samých seba, hľadáme a zaraďujeme sa medzi druhých, hľadáme a vytvárame vzťahy k druhým i k Bohu. Obraz vyniká jedinečnosťou každého a pritom je harmonický a pestrý. Deťom tak umožňujeme porozumieť výpovedi biblického textu: „Ja som vinič a vy ste ratolesti“ a rozvíjame dôležité rozmery vzťahov potrebných pre spoločenstvo ľudí, ktorým je Cirkev.

Každý stravec je jedinečný. Malé bobuľky tvoria veľký stravec a každý tam má svoje miesto. Je spojený stonkou uprostred a tá je spojená s ratolešťou.

My sme tiež vytvorili obraz svojho strapca, spojili ho s druhými a navzájom sme sa spojili uprostred. Patríme k sebe a drží nás pohromade miesto, ktoré je od nás všetkých rovnako vzdialené a ktoré máme spoločné.

- Sviecu postavíme vedľa misky s hroznom.

Teraz budeme počúvať o Ježišovi, ktorý bol podobne obklopený ľuďmi ako táto svieca našimi obrazmi. Medzi toľkými ľuďmi, ktorí stáli okolo Ježiša, boli niektorí, ktorých si k sebe sám zavolał po mene. Zavolał: Šimon, Jakub, Ján, Ondrej... a oni všetko opustili. Opustili rodinu, prácu a priateľov a chodili s ním z miesta na miesto, počúvali ho a pozerali sa na neho. Boli s ním všade niekoľko rokov. Stali sa jeho blízkymi priateľmi. Bolo ich dvanásť a hovoríme im Ježišovi učeníci, apoštoli. Čas plynul a Ježiš vedel, že už dlho medzi svojimi priateľmi nebude, pretože tí ľudia, ktorí mali v Jeruzaleme moc, ho chceli zabiť.

Hovorili, že neslávi sobotu, pretože v sobotu uzdravuje.

Hovorili, že sa rúha a že tvrdí, že prišiel od Boha.

Hovorili, že sa stýka s ľuďmi, ktorých sa ostatní boja alebo sa za nich hanbia.

Ježiš vie, že bude trpieť a že zomrie. Čo budú jeho priatelia robiť? Rozídu sa?

Pôjde každý sám svojou cestou?

Raz prechádzal Ježiš so svojimi priateľmi cez vinicu. Videl vinič, na ňom bolo mnoho ratolestí, na nich mnoho strapcov hrozna, na každom strapci viselo vedľa seba veľa bobuľ. Povedal svojim učeníkom: „Ja som pravý vinič, vy ste ratolesti. Zostaňte vo mne a ja zostanem vo vás. Ako ratolešť nemôže sama priniesť plody, ale iba keď zostane na kmeni, tak neprinesiete ani vy žiadne plody, keď nezostanete vo mne. Ja som vinič, vy ste ratolesti. Kto zostáva vo mne a v kom zostávam ja, ten prináša hojné ovocie. Bezo mňa nemôžete nič robiť. Zostaňte v mojej láske. To je vaša úloha: Majte radi jeden druhého.“

- Pozrieme sa na obraz.

Z každého miesta vychádzajú tri cesty. Dve vedú vždy k dvom ľuďom a jedna do stredu. Kam je potrebné dôjsť, aby sme mohli ísť ku každému a všetci sa raz stretnúť? Áno. Do stredu.

Uprostred sa spájajú všetky naše cesty. Tam je miesto, kde sa otvára cesta ku všetkým. Spoločne tak môžeme prichádzať k sebe a tešiť sa z toho, čo si prinášame.

5. Modlitba

Pane, Ty si povedal,
že si viničný kmeň
a my sme ratolesti,
ktoré z teba vyrastajú.
Dávaš nám silu a život.
Ďakujeme ti.
Chceš byť v nás
a my máme byť v tebe.
Máme patriť k sebe. Amen.

6. Uvedenie do liturgie sv. omše

Deťom sme pri dnešnom stretnutí zrozumiteľným spôsobom priblížili sviatosť Eucharistie ako spoločenstva s Kristom uprostred, v ktorom nikto nestráca svoju jedinečnosť a nezastupiteľnosť.

Pri slávení Eucharistie má každý svoje miesto a môže sa podieľať na spoločnej oslave. Tak môžeme pri slávení Eucharistie vidieť miništrantov, spevákov, kostolníka, lektora a kňaza. Podiel na spoločnej oslave a aktívnu účasť na jej slávení však nemajú iba tí, ktorí vykonávajú nejakú viditeľnú aktivitu alebo sú zvláštnym spôsobom oblečení. Ľud sa viditeľne zúčastňuje slávenia Eucharistie tiež spevom, gestom alebo postojom, ale podstata aktívnej účasti je iná. Aktívne sa totiž na slávení Eucharistie podieľa každý z prítomných už len tým, že sa ho zúčastňuje ako jedinečný a nezastupiteľný v svojom životnom poslaní. Bez neho by bolo spoločenstvo neúplné, pretože v ňom každý máme vďaka nášmu krstu svoje miesto.

- Deti na tieto súvislosti vhodne upozorníme.

(Skrátené podľa „Dnes budu tvým hostem“ – metodika pre prípravu detí mladšieho školského veku k sviatosti zmierenia a sviatosti Eucharistie, Vyd. Diecéza ostravsko-opavská, 2007)

*Požehnané a radostné sviatky Narodenia Pána
preniknuté úsmevom Dieťaťa,
ktoré sa daruje z lásky,
Vám zo srdca želajú
a do Nového roka požehnanie, pokoj a zdravie
vyprosujú pracovníci Diecézneho katechetického úradu
Spišskej diecézy*

Spoločné modlitby veriacich

Pri slávení svätých omší za účasti detí sa ukázala potreba upraviť spoločné modlitby veriacich, ktoré sa používajú pri slávení svätej omše dospelých, prispôbiť ich chápaniu a zmýšľaniu detí a nakoniec ich oživiť aj počtom ich prednášateľov a formou spoločných odpovedí.

V príručke Spoločné modlitby veriacich pre omše za účasti detí autor Alojz Kostelanský odporúča spoločné modlitby pre rozličné príležitosti, ktoré môžu využívať kňazi a katechéti ako inšpiráciu pri farskej katechéze detí.

Pre inšpiráciu uvádzame ukážku spoločných modlitieb veriacich pri sv. omši za účasti detí zo 4. adventnej nedele I.

Milé deti, bratia a sestry,
Nebeský Otec od nás chce, aby sme sa duchovne pripravili na slávnosť Narodenia jeho Syna. Volajme spoločne:

Ref.: ***Pane, Pane, príd' medzi nás.
Chceme ti slúžiť, stále ťa ľúbiť.
Pane, Pane, príd' medzi nás.***

1. Prosme za všetkých kresťanov, aby vo vianočnej slávnosti našli posilu živej viery, radostnej nádeje a skutočnej lásky:
Pane, príd' medzi nás.
2. Prosme, aby všetkým národom priniesli Vianoce vytúžený mier a pokoj.
Pane, príd' medzi nás.
3. Prosme za rodiny, aby ich otcovia nerušili rodinný pokoj alkoholom, ale nech posolstvo Betlehema prinesie všetkým radosť a lásku.
Pane, príd' medzi nás.
4. Prosme za našu farnosť, aby sa na Vianoce Ježiš narodil v dušiach všetkých detí, mládeže i dospelých.
Pane, príd' medzi nás.

Nebeský Otec, na prahu vianočných sviatkov ťa prosíme: na príhovor blahoslavenej Panny Márie odstráň z nášho stredu temnotu hriechu, nelásky a nepokoja. Rozjasni vianočnou radosťou naše duše. Nech cez sviatky narodenia tvojho Syna zavládne v našich rodinách tvoj pokoj, radosť a láska. O to ťa prosíme skrze Krista, nášho Pána.

Pieseň: ***Pane, Pane, príd' medzi nás. Chceme ti slúžiť,
Stále ťa ľúbiť. Pane, Pane, príd' medzi nás.***

(Alojz Kostelanský: Spoločné modlitby veriacich, KU Ružomberok, 2007)

Téma: Spoločenstvo v slávení aj v živote (námet vyučovacej hodiny s využitím časopisu „Sväté Písmo pre každého“)

Kognitívny cieľ:	Charakterizovať spoločenstvo prvých kresťanov. Zdôvodniť silu a svedectvo spoločenstva.
Afektívny cieľ:	Oceniť hodnotu spoločenstva s Ježišom, hodnotu spoločnej a pravidelnej modlitby, čítania Svätého písma a prijímania Eucharistie.
Cieľová skupina:	žiaci 6. ročníka ZŠ
Model:	kerygmatický
Stratégia:	expozičná
Metódy:	čítanie, počúvanie, dialóg, tvorivá práca vo dvojiciach
Pomôcky:	časopisy Sväté písmo pre každého (Lk 2,11, Jn 4,42, Sk 5,31, 1 Jn 4,14, Ef 5,23, Flp 3,20, 2 Pt 2,20; 3,2, Tit 1,4; 2,13; 3,6) baliaci papier hnedý (kruh s priemerom 80-90 cm zložený na 8 častí), farebné kvapky (sklo), farebné kvapky s napísanými súradnicami textu Svätého písma, maketa džbánu, papiere pre každého žiaka na obkreslenie džbánu, ceruzy, lep, nožnice, voda v sklenej miske, obraz Ježiša (Pantokrátor, podľa možnosti vystrihnutý do kruhu), prehrávač CD, nahrávka vody, kamene.

PRIEBEH:

ÚVOD:

1. Motivácia

Učiteľ pri vstupe do triedy pozdraví žiakov. Spolu s nimi sa modlí. Potom vyzve žiakov na úpravu triedy, aby si mohli všetci sadnúť do kruhu.

2. Príprava priestoru

Učiteľ zoznámi žiakov s témou nasledovne: Na dnešnej hodine budeme hovoriť o nás a preto sme si sadli do kruhu. Každá skupina ľudí má svoj názov – žiaci, rodina, cestujúci, rekreanti. My dnes budeme SPOLOČENSTVO. Dobré spoločenstvo dokáže spolu žiť a tiež i spolu sláviť. Preto aj dnešná téma má názov: Spoločenstvo v slávení aj v živote (učiteľ napíše názov témy na tabuľu). Každé spoločenstvo má určité charakteristické znaky. Žiaci môžu hovoriť, aké znaky má mať dobré spoločenstvo. Učiteľ ukončí rozhovor tým, že všetko je pravda, ale v spoločenstve, o ktorom bude dnes reč, má ešte ďalšie dôležité znaky. Úlohou dnešnej hodiny bude nájsť a zdôvodniť tieto znaky. Každý z vás to pochopí, ak budete pozorne spolupracovať a tak vytvárať podmienky pre toto spoločenstvo.

Učiteľ požiada, aby niekto zo žiakov položil do stredu kruhu spolu s ním na zem hnedý papierový kruh. Potom učiteľ položí do stredu nádobu s vodou a s pomocou žiakov obloží nádobu kameňmi do tvaru menšieho kruhu (predstavujú studňu symbolicky Prameň poznania). Žiaci hovoria, čo im to pripomína. Učiteľ uzavrie rozhovor tým, že tento obraz bude dnes znamenať studňu, pri ktorej sa odohrala jedna zaujímavá udalosť.

HLAVNÁ ČASŤ:

3. Expozícia diela

Učiteľ prečíta text zo Svätého písma – Samaritánka pri studni.

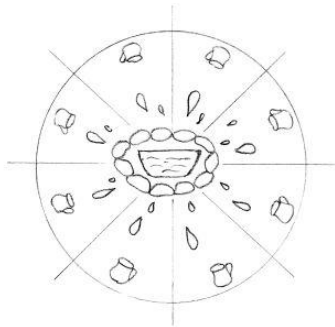
4. Práca s biblickým textom

Nasleduje analýza diela tak, že učiteľ kladie žiakom nasledujúce otázky:

- Čo sa odohrávalo vo vnútri ženy pri rozhovore s neznámym mužom?
- Koho spoznala žena pri studni?
- Bolo to stretnutie pre ňu príjemné a ľahké?
- Ako sa končí udalosť, ktorú sme si vypočuli?

V závere učiteľ zhodnotí činnosť: pre nás je jedným z prameňov poznania Pána Ježiša Sväté písmo. Prekážkou sú hriechy – predstavujú ich kamene.

5. Aplikácia – činnosť žiakov

Učiteľ uvedie činnosť tak, že nielen uvedená udalosť je prameňom poznania. Božie slovo hovorí i na iných miestach o svedectve spoločenstva a o dôležitosti spoločenstva s Ježišom. Učiteľ rozdelí žiakov do dvojíc. Každá dvojica si vyberie jednu kvapku (súradnice Svätého písma) a úlohou je vyhľadať text Svätého písma v časopise.

Podľa makety si obkreslia nádoby, vystrihnú, píšu na ne nájdený text. Potom ho položia na vnútorný okraj kruhu.

Učiteľ povzbudzuje žiakov, aby si pomáhali. Po ukončení práce vyzve žiakov, aby si prečítali texty ostatných skupín

a všimli si, či majú tieto texty niečo spoločné. Žiaci by mali nájsť výraz SPASITEĽ, ktorý sa objavuje vo všetkých textoch.

Nakoľko kruh bol rozdelený na 8 častí, na každý džbán môžu žiaci napísať jedno písmeno výrazu Spasiteľ.

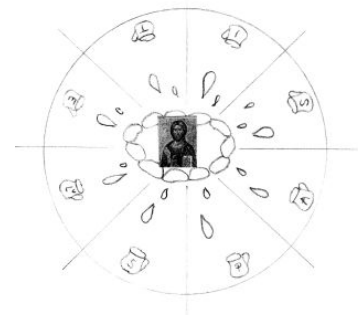
ZÁVER

1. Formovanie

Učiteľ odstráni nádobu s vodou a do stredu položí obraz Ježiša Pantokrátora. Teraz môže nechať prehovoriť i žiakov, čo sa zmenilo. Pomôže im otázkami:

- Kto je stredom nášho života?
- Kedy máme možnosť vytvoriť také spoločenstvo, v ktorom je Ježiš naším stredom?

Učiteľ povzbudí žiakov k tomu, že Ježiš je aj naším Spasiteľom a majú príležitosť predniesť modlitbu vlastnými slovami a formulovať ju ako vďaka alebo prosbu. Za každou prosbou môže zaznieť spoločná odpoveď: Ježišu, náš Spasiteľ, ďakujeme ti, prosíme ťa.

(Podľa námetu Emilie Bockovej upravené DKÚ)

Anton Tyrol (zost.): Kurz lektorov a žalmistov

Čítanie textov Svätého písma pri bohoslužbách zo strany laických veriacich už dosiahlo všeobecné rozšírenie. V mnohých prípadoch dosiahla duchovná a odborná úroveň lektorov pozoruhodnú kvalitu. Potrebná je však stále starostlivosť o prednášateľov liturgických textov, či už sú to čítania zo Svätého písma alebo prednes žalmov. Publikácia slúži pre duchovnú a odbornú formáciu prípravy lektorov a žalmistov.

Cena: 110,- Sk

František Trstenský: Na ceste do Damasku

Kniha vznikla ako výsledok prednášok autora na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku. Je však pomôckou a inšpiráciou pre každého, kto chce spoznávať Pavlovu osobu a učenie.

Cena: 110,- Sk

DKÚ Spišskej diecézy: Farebné šatky

Ponúkame sadu šiestich farebných šatiek 70x70 cm do vykladacieho materiálu (žltá, sivá, zelená, hnedá, fialová, modrá).

Cena: 300,- Sk

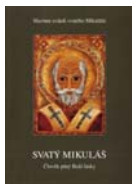
Eva Plešková: Ukáž nám cestu

Publikácia obsahuje teoretickú i praktickú časť o symboloch, metodiku a didaktiku symbolov, základy kresťanských symbolov ako aj konkrétne katechetické návrhy pre prácu s deťmi a mládežou. Súčasťou publikácie je farebná obrazová príloha. Kniha má 240 strán.

Cena: 158,- Sk

Klaus Gräske: Svätý Mikuláš – Človek plný Boží lásky

Metodický materiál na tému "Svätý Mikuláš". Materiál má štyri časti. Prvá časť je venovaná teoretickému pomenovaniu východísk a informáciám, ktoré oslavu sviatku aktualizujú a vracajú do zodpovedajúcich súvislostí. Druhá časť ponúka stretnutia s mladšími žiakmi. V ďalších častiach sú legendy a návrh slávenia svätej omše za účasti detí. Súčasťou metodického materiálu je obrazová príloha.

Cena: 250,- Sk

Zdeno Pupík (zost.) Stretkovnica

Pomôcka pre animátorov malých spoločenstiev detí a mládeže

Cena: 110,- Sk

Metodická príručka k učebnici katolíckeho náboženská pre 5. ročník - Pán prehovoril
dotlač

Cena: 88,- Sk